

FAS utlyser programstöd inom områdena funktionshinder respektive internationell migration och etniska relationer

FAS styrelse beslöt vid sitt sammanträde den 17 september 2008 att utlysa två programstöd vardera inom områdena:

- funktionshinder
- internationell migration och etniska relationer/IMER

Syftet med programstöden är att i ett längre perspektiv förstärka och bygga ut forskarmiljöer. Det är en form av basstöd som ska göra det möjligt för grupper av forskare att ta upp nya frågeställningar och bearbeta dem under en längre tid.

Programstöd kommer endast att ges till etablerade forskargrupperingar. Stödet är inte avsett för enskilda forskare. Eftersom ett syfte med programstöden är att stärka forskningsområdet på sikt, är det positivt om yngre forskare ingår.

De sökande måste ha en bärande programidé och visa förtroenhet med litteratur och teorier inom området samt kunna visa en god metodologisk kompetens. Nära kontakter med framstående forskare, inom och utom landet, är värdefullt.

Ansökningarna bedöms i första hand utifrån vetenskaplig kvalitet. Internationell expertis anlitas vid bedömningarna.

Programstöd med inriktning mot funktionshinder

Forskning om funktionshinder kan gälla faktorer och processer som gör funktionsnedsättningen till handikapp och hur dessa faktorer och processer kan förändras. Även forskning som syftar till bättre förståelse för funktionsnedsättningen och betydelsen av olika kompensatoriska insatser är av intresse. Forskning om funktionshinder är ofta tvär- och/eller mångvetenskaplig och kan gälla olika områden i samhälle och arbetsliv, olika grupper i samhället och skilda faser i livet. Forskning

inom samhällsvetenskapliga ämnesområden och folkhälsovetenskap kan ge ökad förståelse för sociala, ekonomiska och kulturella faktorer betydelse likaväl som fysiska och psykiska aspekter för personer med funktionsnedsättning.

Programstöd med inriktning mot IMER-området

Forskning om internationell migration och etniska relationer omfattar många samhällsområden och mänskliga relationer. Centrala begrepp är medborgarskap och rättigheter, identitet och respekt, diskriminering, rasism, integration samt språk och kultur.

Forskningen omfattar hela migrationsprocessen och den ökade internationella rörligheten till följd av globalisering. Området innefattar både utvandring och invandring samt människors frivilliga eller ofrivilliga rörelser mellan andra länder och Sverige.

Av betydelse är olika förhållanden, ekonomiska, politiska eller sociala, som i utvandringslandet eller i invandringslandet har betydelse för migrationen eller påverkas av denna. Studier av integration i arbetsliv och samhälle är viktiga, exempelvis vad gäller ungdomars villkor, utbildning, arbete och försörjning. Forskningen inom området är ofta tvär- och/eller mångvetenskaplig.

Ansökan

Programstöden belöper sig till två miljoner kronor per år inklusive förvaltningspåslag och de söks för en period om två gånger tre år. Ansökan ska vara skriven på engelska för att kunna bedömas av internationella sakkunniga.

Ansökan görs via FAS webbtjänst för forskare, eKlara, <http://eklara.fas.se>. Formulär och anvisningar läggs ut där under oktober 2008.

Ansökan ska vara inregistrerad i eKlara senast den 15 januari 2009, kl 17.00. Ett undertecknat original och fyra kopior ska skickas in till FAS tillsammans med fyra exemplar vardera av de skrifter som sökanden önskar återropa. Försändelsen ska skickas senast samma dag för att ansökan ska räknas som inlämnad till FAS.

Beslut om programstöd kommer att fattas i november 2009.

Kontaktpersoner hos FAS

Kontakta FAS huvudsekreterare, professor Erland Hjelmquist, tel: 08-775 40 71, e-post: erland.hjelmquist@fas.se, eller FAS programchef, docent Kenneth Abrahamsson, tel: 08-775 40 91, e-post: kenneth.abrahamsson@fas.se.

Frågor om eKlara:

Susanne Gabrielsson, tel: 08-775 40 84, e-post: sg@fas.se.

Ändring i etikprövningslagen

Etikprövningslagen ändrades tidigare i år. Förändringarna gäller från den 1 juni 2008. Bland annat har lagens definition av forskning ändrats för att det tydligare ska framgå vad som ska etikprövas enligt lagen.

All forskning som innefattar behandling av s.k. känsliga personuppgifter ska etikprövas. Det gäller oavsett om forskningspersonen lämnat sitt uttryckliga samtycke eller inte.

Även forskning som utförs med en metod som innebär uppenbar risk att skada forskningspersonen ska etikprövas.

Mer information finns på Centrala etikprövningsnämndens webbplats, www.epn.se.

Positionsbestämning för arbetslivsforskningen

FAS har tillsatt en arbetsgrupp som ska göra en positionsbestämning för arbetslivsforskningen i framtiden. I detta nyhetsbrev beskrivs uppdraget utförligare.

Arbetsgruppen kommer att arbeta under hösten 2008 och presentera sina resultat i februari 2009. Uppdraget gäller den vidare tolkningen av arbetslivsområdet, d.v.s. arbetsmiljö, arbetsorganisation och arbetsmarknad.

Gruppens uppdrag är att inom det vidare fältet peka ut områden som både har hög relevans för framtiden och som kräver särskilda initiativ inför framtiden. Det kan gälla frågor om finansiering, behov av förstärkt infrastruktur eller nya tjänster, kvalitetsförstärkande insatser, större internationellt genomslag eller mer fördjupade kontakter mot brukarledet.

Gruppen ska ta sin utgångspunkt i behovet av en ny och samlad syn på arbetslivsforskningen som både utgår från hög vetenskaplig kvalitet och andra inomvetenskapliga krav och synen att en fördjupad kunskap om utvecklingen på arbetsmarknaden och inom arbetslivet är till gagn både för fackliga organisationer, arbetsgivare, politiker och beslutsfattare samt samhället och medborgarna i stort.

En hög kvalitet på arbetslivsforskningen ska både bidra till att främja goda arbetsvillkor för anställda och företagare och till att utveckla verksamheters innehåll och kvalitet både inom privat och offentlig sektor samt att hjälpa till att lösa problem på arbetsmarknaden och i välfärds-samhället.

En annan viktig utgångspunkt för gruppens arbete är att Sverige som nation bör sträva efter att bibehålla en stark och i vissa fall ledande position när det gäller arbetslivsforskning. Däri innefattas inte bara att svensk forskning behöver bli mer synlig i ett europeiskt perspektiv utan också mer synlig i ett vidare internationellt perspektiv.

Arbetsgruppen leds av professor Bengt Järholm, Umeå universitet

och sekretariatet förläggs till FAS. Till gruppen knyts även tre ledande forskare inom arbetslivsområdet: professorerna Gunn Johansson och Eskil Wadensjö, Stockholms universitet, och docent Maria Albin, Lunds universitet.

Mer information:

Programchef Kenneth Abrahamsson, tel: 08-775 40 91, e-post: kenneth.abrahamsson@fas.se, eller projektkoordinator Carin Håkansta, tel: 08-775 40 72, e-post: carin.hakansta@fas.se.

Det europeiska arbetslivets förändrade villkor – rapport från tre aktuella konferenser

Workplaces of the future – WIN-foresight seminar Stockholm, 4–5 September 2008

Inom ramen för ERA-NET-projektet work-in-net (www.workinnet.org) genomförde FAS i början av september ett tvådagarsseminarium för ett trettiotal personer kring "foresights", eller framsyner som de kallas på svenska.

Vid workshopen medverkade dels partners från WORK-IN-NET, dels olika experter som analyserat olika aspekter på framtidens arbetsliv.

En rapport kommer i början av november att finnas tillgänglig på FAS hemsida. Ytterligare information ges av projektkoordinator Carin Håkansta, tel: 08-755 40 72; eller e-post: carin.hakansta@fas.se.

European Workplace Participation Forum. New ways to effective forms of worker participation, Rom, 24–26 september 2008

Forskning kring medbestämmande var temat för en konferens som arrangerades av det italienska arbetslivsinstitutet, Istituto per il Lavoro (Ipl). Det italienska institutet, som nyligen lagts ned efter ett regeringsbeslut tidigare i år, var liksom FAS en av partnerorganisationerna i ERA-NET-projektet kring innovativ arbetsorganisation, WORK-IN-NET.

Över hundra deltagare, mestadels

från Europa, deltog i konferensen som finansierats av europeiska kommissionen, Friderich-Ebert-Stiftung, Hans-Böckler-Stiftung och det europeiska fackföreningsforskningsinstitutet ETUI-REHS.

Olika former av effektivt arbetardeltagande diskuterades av ett hundratal deltagare i rundabordsdiskussioner och tio parallella workshops. Konkreta exempel på framgångsrikt medbestämmande blandades med teorier kring den nödvändiga institutionella kontexten.

Andra ämnen som presenterades och diskuterades var förhållandet mellan direkt och representativ medbestämmande, managementfilosofier och medbestämmande och medbestämmandets roll för arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Medan många var pessimistiska om framtiden p.g.a. globaliseringen och de allt svagare fackföreningarna, var andra optimistiska och såg möjligheter i det nya arbetslivet, bland annat genom ökat internationellt samarbete.

En slutsats som drogs upprepade gånger under konferensen var hur svårt det är att diskutera frågorna över nationsgränserna eftersom definitioner och den sociala modellen så väsentligt skiljer sig mellan olika länder.

Program och annan information kring konferensen finns på: www.fipl.it/progetti/rldwl/index.html

Ytterligare information ges av projektkoordinator Carin Håkansta, tel: 08-755 40 72; eller e-post: carin.hakansta@fas.se.

Fragmentation? The future of work in in Europe in a global economy. Work Final International Conference, Rome, 8–9 October, 2008

Den tredje konferensen utgick från slutredovisningen av WORKS-projektet (Work Organisation Restructuring in the Knowledge Society), ett projekt inom EU:s sjätte ramprogram för forskning som bygger på ett sextiotal fallstudier av olika arbetsplatser och verksamheter i Europa.

Utgångspunkten var en utveckling mot en global värdekedja med

successivt höjda kvalitetskrav och global konkurrens.

Uppmärksamhet ägnades åt globaliseringens effekter på arbetsorganisation, effekter på anställdas arbetsmiljö och inflytande, rörlighet arbets- och livsbalans, nya karriärvägar och genusaspekter på arbetslivet samt inverkan av informations- och kommunikationsteknologi och regionala trender.

Projektet kommer att redovisas i bokform under 2009. Information finns på www.worksproject.be eller på EU-webben http://ec.europa.eu/research/social-sciences/events-13_en.html.

I samband med konferensen gavs också information om några aktuella EU-initierade översikter om arbetslivets förändringar i en serie på hittills tretton publicerade rapporter om informationssamhälle, arbetslöshet och innovationer. Exempel på två relevanta temata är *Quality of work*, Policy Review Series No 8, och *Changing European Gender Relations: Gender Equality Policy Concerning Employment and the Labour Market*, Policy Review Series No 6. Dessa och övriga skrifter kan laddas ned från http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-reviews_en.html

Karasek-Theorell-modellen om arbetsstress lever vidare

Det vetenskapliga samtalet om arbetets kvalitet, krav och de anställdas kontroll har i hög grad befruktats av Karaseks och Theorells s.k. krav- och kontrollmodell. Modellen har nu funnits i över tre decennier.

Från början tog den enbart sin utgångspunkt i spänningen mellan arbetskraven och individens förmåga att hantera kraven. Senare innefattades också det sociala stöd som en anställd får på arbetsplatsen.

Om kraven är för höga, oregelbundna eller svårtolkade, och den anställda har svårt att kontrollera dem och saknar stöd från andra, då ökar arbetsstressen. Om man hamnar i

en situation präglad av "job strain" under en längre tid påverkar det också hälsan.

I samband med att professor Töres Theorell gick i pension för ett par år sedan arrangerades ett internationellt symposium om dessa frågor. Dokumentationen har nu publicerats som en bilaga till *Scandinavian Journal of Work, Environment and Health*, SJWEH Supplement 6 (2008): *After 30 years with the demand-control-support model – how is it used today?*

Mer information och länk till rapporten finns på FAS webbplats, www.fas.se/karasek-theorell.

Samspråk i Almedalen

För andra året i rad samlade FAS, Kungl. Vitterhetsakademien, Riksbankens Jubileumsfond och Vetenskapsrådet forskare och politiker i Almedalen under en dag i början av juli för att samspråka kring en rad dagsaktuella teman. Under dagens åtta seminarier diskuterades alltifrån problemen med en åldrande befolkning till smarta sanktioner och betyg i skolan.

Avsikten med Samspråk är att forskare och politiker ska kunna mötas för att diskutera gemensamma problem och tänkbara lösningar, där forskarnas kunskaper kan bidra. Årets sammankomst på briggen Tre Kronor, som låg förtöjd i Visby hamn, var uppskattad.

Läs mer om de olika seminarierna på FAS webbplats, www.fas.se/almedalen.

Internationellt

EU – Sjunde Ramprogrammet

Informationsdag om EU:s sjunde ramprogram – Den 3 november arrangerar FAS, VR och Vinnova en informationsdag om EU:s Sjunde ramprogram och Prioritet 8, dvs. "Social Science and Humanities" (SSH). Platsen är Vinnovas lokala Nobel, Mäster Samuelsgatan 56, Stockholm, kl. 13–17.

Dagen kommer att innehålla infor-

mation om utlysningen från den 3 september, och även mer långsiktig information om hur man tänker sig området SSH i kommande utlysningar, samt möjligheter till planeringsbidrag och hur man går tillväga vid ansökan.

Inbjuden talare är Marianne Paasi, DG research, Directorate L2, Research in the Economy, Social sciences and Humanities. Medverkar gör även de svenska kontaktpersonerna för området SSH, dvs. NCP (National Contact Point), och experten i Programkommittén. Detaljerat program kommer att läggas ut på FAS webbplats inom kort. Kontaktperson: Cecilia Grevby, tel: 08-775 40 74; e-post: cecilia.grevby@fas.se.

Cooperation publicerade ett antal utlysningar den 3 september 2008. De viktigaste för FAS forskare är:

Tematiskt område 8, "Social science and Humanities", med sista ansökningsdag den 13 januari 2009.

Det tematiska området 1, "Health", med sista ansökningsdag den 3 december 2008.

Läs mer om utlysningarna på: <http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm>

ERC – det Europeiska Forskningsrådet har utlyst den andra omgången av "ERC Starting Independent Researcher Grant".

Det är olika ansökningstider för respektive tematiskt område, t.ex. för "Social science and Humanities" heter utlysningen ERC-2009-StG_20081119 (Panels: SH1 – SH6). Sista ansökningsdag är den 19 november 2008, kl. 17 (Bryssel-tid).

För "Life science" heter utlysningen ERC-2009-StG_20081210 (Panels: LS1 – LS9). Sista ansökningsdag: 10 december 2008, kl. 17 (Bryssel-tid).

Läs mer på: <http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm>

Planeringsbidrag EU – kan sökas löpande hos FAS. Ansökan ska dock vara inskickad senast två månader före den av EU publicerade sista ansökningsdagen för utlysningen ifråga. Läs mer på: www.fas.se/planeringsbidrag.

ESF

ESF Research Networking Programmes, ESF, har en öppen utlysning för nätverk, med sista ansökningsdag den 23 oktober 2008.

Läs mer på: www.esf.org/activities/calls/single-view/article/esf-research-networking-programmes-2008-call-for-proposals-461.html

FAS har i år gått med i ytterligare två nätverk, ESF Research Networking Programmes. De nya är:

QMSS2, Quantitative Methods in the Social Sciences 2, som pågår från 2008 till 2012, och EUCONNET, The European Children Cohort Network, som pågår från 2008 till 2013.

Sedan tidigare är FAS med i:

TransEurope, Transnational and changing life course inequality in Europe, som pågår 2006–2011, och EUROQUAL, Qualitative Research in the Social Sciences in Europe, som pågår 2006–2010.

Under hösten kommer en mer utför-

lig presentation av dessa nätverk att publiceras.

ESF Research Conferences, 2009 och 2010. För 2010 ingår bland annat "High-level conferences" inom "Social Sciences and Humanities". Sista ansökningsdag är den 15 september 2008.

Läs mer på:

www.esf.org/activities/esf-conferences/call-for-proposals.html

"Towards excellence in life quality research", FAS seminarium i Bryssel

FAS arrangerade ett seminarium i Bryssel under två dagar i början av juni. Deltagare var FAS ledning, inklusive styrelsens ordförande, ambassadör Lars Anell, koordinatörerna för de tio FAS-centra som FAS finansierar, samt ett antal centrala personer från olika direktorat på Kommissionen.

Seminarier var uppdelat i två delar. Den första dagen ägnades till största del åt en presentation av EU:s ramprogram och dess möjligheter.

Några personer från Kommissionen beskrev sina arbetsområden med teman som "Current status of FP7, Financial and Legal issues in FP7", "Presentation of the Idea Programme (European Research Council)", "The People Programme", "How to get more pro-active in preparation of the FP7 Work programmes as well as the Commission's proposal evaluation system".

Den andra dagen presenterades alla centra för nyckelpersoner från Kommissionen inom de två tematiska områdena "Public Health" och "Social Science and Humanities".

Diskussionerna som följde var givande och sammantaget var det ett lyckat möte. Under hösten planeras en mindre uppföljning i Bryssel.

www.fas.se

Allmän information om FAS, projektkatalog, ansökningstider, webbtjänst för forskare, bokhandel m.m.

FAS Nyhetsbrev
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
Box 2220, 103 15 Stockholm
Tel. 08-775 40 70

Fax. 08-775 40 75
E-post: fas@fas.se
www.fas.se
FAS Nyhetsbrev utkommer med ett par nummer per termin.

Det är kostnadsfritt och kan beställas från FAS kansli.
Redaktör: Jan Jerring